

**Vad betyder klandervärt
risktagande i praktiken?**

Kort om den kommande studien (Brå-rapport 2026:26)

- Utvärdering av bestämmelsen om näringspenningtvätt, bl.a.:
 - Finns det juridiska oklarheter som påverkar tillämpningen av bestämmelsen?
- Analyserat stort antal förundersökningar och tingsrättsdomar.
- Här: fokus på domar, **ringa näringspenningtvätt ssk kontanter.**

Så säger bestämmelsen (ringa brott)

- Krävs **inte** ett styrkt förbrott.
- Räcker med "klandervärt risktagande" (förarbetena).
- "Medverkar till en åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i penningtvättssyfte" (lagtexten).
- Inte så tydlig vägledning.

Hur tänkte man sig att bedömningen av KLR skulle gå till?

- Precis som alla brott: två steg.
- Objektivt:
 - ”omständigheterna under vilka åtgärden vidtogs är avgörande” (propositionen).
 - t.ex. hur en transaktion genomfördes, med vem och hur kontanterna hanterades (NJA 2022 s. 42).
- Subjektivt, **krävs uppsåt**:
 - I vart fall misstänkt de omständigheter som gör att det objektivt sett är fråga om ett klandervärt risktagande (förarbetena) + någon förståelse för att åtgärderna utgör ett riskmoment (NJA 2020 s. 545).
 - Likgiltig inför att omständigheterna faktiskt förelåg.

Vad vägs in i praktiken?

- Faktorer vid kontantfall, exempel:
 - Om pengarna var gömda eller inte.
 - Hur stora belopp det rörde sig om och vilka valörer pengarna var i.
 - Beloppets storlek i relation till den åtalades och skulder.
 - Om den åtalade försökt kontrollera pengarnas ursprung eller inte.
 - Den åtalades förklaring till kontantinnehavet.
- Faktorer vid transaktioner, exempel:
 - Hur stora belopp transaktionerna rörde.
 - Beloppens storlek i relation till den åtalades inkomster och skulder.
 - Antalet transaktioner och hur nära i tid de låg varandra.
 - Om pengarna fördes över till en bekant eller obekant.
 - Om transaktionerna gjordes till ”riskländer”.
 - Om banken stängt ner den åtalades konto/n.
 - Om den åtalade försökt kontrollera pengarnas ursprung eller inte.
 - Den åtalades förklaring till transaktionen.

Problem?

- 1) Praktiskt: Vid det objektiva rekvisitet, väga in faktorer som har med uppsåt att göra.
- 2) En oaktsamhetsbedömning?
- 3) Som § ser ut: pekar i olika riktningar i skuldfrågan.

Varför dessa problem?

Tack för uppmärksamheten!